

Wij geven in dit jaarbericht beknopt weer hoe we in 2009 als team van vrijwilligers hebben gewerkt. Wij vertrouwen er op dat door het lezen van dit jaarbericht wij op uw belangstelling voor en betrokkenheid bij 't Schoor mogen blijven rekenen.

Inleiding

Bijna twintig jaar heemcentrum 't Schoor, bijna twintig jaar heemkunde in Udenhout en Biezenmortel. Maar, zo hebt u zich wellicht al eens afgevraagd, wat is heemkunde nou precies en wat houdt dat in?

Peter Nissen hoogleraar aan de Katholieke Universiteit Tilburg omschrijft het als volgt: "Het hebben van belangstelling, waardering en liefde voor alles wat bijdraagt tot de kennis van het karakter en wezen van het gezin, de familie, van het dorp en het gewest. Ook de bodem, de mens, de woning de gebruiken en de geschiedenis daarvan.

Een poffer en mutsen uit de collectie van 't Schoor
Geschiedenis van families, de bewoning, de akkers, de wegen, de bossen van het dorp en de historie daarvan. De

werktuigen en gereedschappen van de landbouwers en de diverse ambachten, de bijzondere gebouwen, de gebruiken in huis, in de kerk, op d'n akker, op straat, bij geboorte, dood, op feestdagen, bij zaai- en oogsttijd, etc." Een vrij uitvoerige en brede omschrijving. Maar veel van die onderwerpen krijgen aandacht in het werk van onze stichting. Onder andere in het exposeren van oude gebruiksvoorwerpen, het bewaren van foto's, geschriften, bidprentjes, documenten en in het bijzonder het vastleggen van de geschiedenis van Udenhout en Biezenmortel in de vele boeken die inmiddels zijn uitgegeven. Daarmee bewijzen we onze lokale gemeenschap, maar ook daarbuiten, een grote dienst en zal ons nageslacht als het daarin geïnteresseerd is niet vergeefs zoeken naar gegevens uit een ver verleden.

Overlijden van bestuurslid rector Jos Merx

Rector Merx is in vele opzichten van grote betekenis geweest voor Stichting Heemcentrum 't Schoor. Hij was niet alleen een warme pleitbezorger voor 't Schoor, maar zette dat ook zelf in daden om. Zo gaf hij ons destijds alle ruimte voor de start en realisatie van een heemcentrum in de rectorswoning en accepteerde hij de overlast die we door onze activiteiten soms veroorzaakten. En zo hebben we, overigens met instemming van de eigenaar en huurder van het pand, nu al bijna 20 jaar op bijzonder prettige wijze gebruik kunnen en mogen maken van onze ruimten.

Zijn grote bestuurlijke kwaliteiten hebben ons altijd geholpen bij de uitoefening van onze bestuurstaken. Op 6 januari 2008 moest hij om gezondheidsredenen zijn vertrouwde omgeving in Udenhout verlaten en verhuisde hij naar Zorgcentrum De Vloet in Oisterwijk. Daar had hij vrede mee en hij voelde zich daar al vrij snel thuis.

In de loop van de tijd ging zijn gezondheid langzamerhand steeds wat achteruit en was medio 2009 opname in het ziekenhuis respectievelijk in verpleegtehuis De Hazelaar noodzakelijk. Hij overleed op 30 augustus. Zijn betrokkenheid bij 't Schoor bleef tot het laatst erg groot. Hoewel communiceren steeds moeilijker werd maakte hij met gebaren duidelijk nog steeds een grote sympathie voor 't Schoor te hebben. We zijn rector Jos Merx grote dank verschuldigd.

Aandachtig gehoor voor rector Merx

Zo graag hadden we hem als bestuurslid in leven nog persoonlijk willen bedanken, want hij had aangegeven eind 2009 zijn bestuursfunctie te willen beëindigen. Maar helaas was dat niet meer mogelijk en namen we in een plechtige uitvaartdienst op 5 september afscheid van hem. De foto hierboven karakteriseert rector Jos Merx als zeer aimabel, sociaal en toegankelijk mens het beste. Met dat beeld is hij van ons heengegaan en zullen we hem ons zo blijven herinneren.

Sponsors – stutten - steunen

Elk jaar maken we van deze gelegenheid gebruik onze Sponsors, Stutten en Steunen te bedanken voor hun financiële of materiële bijdrage. Verwijzend naar hetgeen hiervoor in de inleiding is vermeld, zult U met ons van mening zijn dat deze bijdragen alleszins gerechtvaardigd zijn.

Want mocht u nog niet in de gelegenheid zijn geweest kennis te nemen van de activiteiten van 't Schoor dan komt er ongetwijfeld een moment waarin tijd u daarvoor wel de ruimte geeft. Voor zover dat het geval is is uw bijdrage derhalve een investering voor later, waarvan u zeker geen spijt zult hebben. Daarom vragen wij u om ons in 2010 weer te blijven steunen. U kunt daarvoor gebruik maken van de ingesloten acceptgiro.

Onze nieuwe Sponsors, Stutten en Steunen heten wij van harte welkom. Uw aller bijdrage is onontbeerlijk om het voortbestaan van 't Schoor te garanderen. Maar zeker zo belangrijk is dat wij door uw steun ervaren dat er voor ons werk een groot draagvlak is in onze gemeenschap. Laten we dat zo houden.

Bij het vaststellen van de verkoopprijs van onze boeken hanteren we als vuistregel dat deze zodanig moet zijn dat de aankoop daarvan geen belemmering hoeft te betekenen voor de vele geïnteresseerden en dat anderzijds de uitgifte van de boeken voor 't Schoor in principe kostendekkend moet zijn. Dit is het afgelopen jaar weer mogelijk geweest dank zij de financiële bijdrage van extra sponsors. Zonder die bijdrage zou anders de prijs van de boeken hoger moeten zijn. Deze bijzondere sponsors willen we hierbij hartelijk bedanken.

Bestuur

Na bijna 10 jaren voorzitterschap is het tijd voor overdracht van deze functie aan een opvolger. Dat gaat niet ineens, dat vraagt zorgvuldige voorbereiding. Omdat er uit het zittende bestuur geen kandidaat beschikbaar was, moesten we ons extern oriënteren. In het bestuur stelden we enkele criteria op waaraan de nieuwe kandidaat zou moeten voldoen. We hadden vrij snel iemand in beeld, die aan ons profiel voldeed. Die persoon was Frans Goossens. Na een gesprek met hem, had hij weinig bedenktijd nodig om op onze vraag om toe te treden tot het bestuur ja te zeggen. Op 19 maart 2007 trad hij toe als bestuurslid met de afspraak dat hij mij zou opvolgen als voorzitter als ik mijn voorzittersfunctie zou beëindigen. Enige tijd heeft hij zo in het bestuur kennis kunnen opdoen met de activiteiten van 't Schoor. Hij heeft zich daar vanaf het begin heel nauw en actief in betrokken gevoeld en zo kon hij op 1 januari 2010 ten volle aan zijn nieuwe functie beginnen. Ik wens Frans daarbij veel succes.

Gerard van Alem en Harry Goos

Op 9 januari 2010 hebben we tijdens onze traditionele nieuwjaarsbijeenkomst op informele wijze met bestuur en alle vrijwilligers aandacht gegeven aan de wisseling van de voorzittersfunctie. Tevens namen we afscheid van een ander bestuurslid, maar daarover hierna meer. Met het overlijden van rector Jos Merckx en het vertrek van twee andere bestuursleden per 1 januari 2010 moesten de vacatures in het bestuur weer worden

Ria van der Meijden en André Witlox ingevuld. Voor één vacature was vrij snel een kandidaat gevonden in de persoon van André Witlox. André behoorde al sinds 2005 tot de vaste kern van vrijwilligers en is destijds gevraagd de archivering en automatiseringsaspecten onder zijn hoede te nemen. Hij heeft dat, later samen met Hans Pickhard, op voortreffelijke wijze opgepakt. Zo kon de ingeslagen weg waarmee de voorgangers als grondleggers voor de automatisering binnen 't Schoor waren begonnen verder worden uitgebouwd

Door zijn deskundigheid op dit gebied, maar eveneens door zijn grote belangstelling voor de historie in de breedste zin is hij een zeer welkom bestuurslid, een

functie die hij inmiddels sinds oktober 2009 vervult. Daarnaast heeft hij een belangrijk deel van zijn leven in Udenhout gewoond en is hij bekend en betrokken gebleven met ons dorp.

Naast de wisseling van voorzitter, vond per 1 januari 2010 nog een vertrek van een bestuurslid plaats. Gerard van Alem is al sinds de oprichting nauw bij 't Schoor betrokken en was destijds de bedenker van de naam van ons heemcentrum. Medio 2009 gaf hij te kennen zijn bestuursfunctie te willen beëindigen. Als veelzijdige deskundige heeft hij vanaf de start van het heemcentrum alle restauratie- en bouwactiviteiten gecoördineerd en begeleid en daaraan zelf heel actief een bijdrage geleverd. Zo hebben alle oorspronkelijke ruimten van ons heemcentrum na het verlaten van de laatste bewoners van Huize Vincentius en de daarop volgende tijdelijke leegstand, in de afgelopen 20 jaar een metamorfose ondergaan. Nu ziet alles v.w.b. het interieur en de staat van onderhoud van de bij ons in gebruik zijnde ruimten er perfect uit. Gerard is voor 't Schoor daarom van onschatbare waarde geweest, waarvoor we hem zeer erkentelijk zijn. Gelukkig blijft Gerard ,samen met zijn twee onmisbare helpers Kees en Henk, ons voor de toekomst nog terzijde staan en kunnen we van zijn deskundigheid dankbaar gebruik blijven maken. In het afgelopen jaar namen vertegenwoordigers uit het bestuur deel aan de diverse bijeenkomsten van Brabants Heem. Verder werd uit een ruim aanbod van externe activiteiten heel gericht deelgenomen aan studiedagen, cursussen en ook aan de jaarlijkse verenigingsdag van onze hoofdsponsor Rabobank De Leijstroom. N.a.v. het rooster van aftreden stelden Gerard van Alem en de voorzitter zich na 2009 niet meer herkiesbaar. Kees van den Bersselaar stelde zich herkiesbaar en werd met volle instemming herkozen

Schrijversteam

Het eerste wapenfeit dat het schrijversteam in het verslagjaar op haar naam zette was de presentatie van het jaarboekje "Unentse Sprokkels 6" op zaterdag 21 maart in 2009 in het raadhuis. Onder grote belangstelling hield Kees van Kempen weer zijn van ouds bekende uiteenzetting. Het eerste exemplaar van het boekje werd uitgereikt aan de voorzitter van de Rijvereniging Sint Lambertus Udenhout mevrouw Maijen vanwege het 75-jarig bestaan van de vereniging. Na afloop van het formele gedeelte vond nog een gezellig en informeel samenzijn plaats. Dat er grote belangstelling voor het jaarboekje was bleek uit het feit dat het in korte tijd nagenoeg was uitverkocht.

't Schrijversteam: Lia Clement, Wim Maarse, André v.d. Lee, Luud de Brouwer, Annie van Roessel, Kees van Kempen, Piet Naalden, Jan Denissen en Frank Scheffers

Tijdens de presentatie werd aangekondigd dat het schrijversteam met de voorbereiding van al weer een nieuw boek bezig was met als titel "Over d'n Oven".

Geheel volgens planning vond deze presentatie op 4 september plaats. Vanwege de te verwachten grote belangstelling dit keer in Ontmoetingscentrum 't Plein, hetgeen een zeer goede keuze bleek te zijn.

In de toespraken van André van der Lee en Kees van Kempen werd op interessante en boeiende wijze de historie van de steenfabrieken, het productieproces, het ovensvolk en de omgeving, mede aan de hand van een powerpointpresentatie toegelicht. Uitdrukkelijk werd door Kees verzocht in de toekomst niet meer te spreken over de Leemkuilen, maar over de Leemputten.

In een toespraak van Jan Baan, directeur van Brabants Landschap, dat eigenaar is van de terreinen van de voormalige steenfabriek, werd gezegd dat hij het werk van het schrijversteam hoog waardeerde en zegde hij toe dat voor de toekomst zou worden gestreefd naar samenwerking bij het later inrichten van het voormalige fabriekscomplex. Het boek was na 4 september vrij snel uitverkocht. Een herdruk bleek nodig en zo konden alle geïnteresseerden met veel kijk- en leesplezier van dit prachtige boek genieten.

Jan v.d. Bersselaar, Riek v. Oene, Adri vd Pas en Piet Naalden

Het jaar 2009 stond bij 't Schoor in het teken van de boekpresentaties want op 27 december werd in Café Partycentrum De Schol het derde boek gepresenteerd "Over Unentse soldaten overzee" den vaderlant ghetrouwe in Nederlands-Indië 1945-1950.

Deze, ietwat bijzondere dag, werd gekozen omdat exact 60 jaar geleden op dezelfde datum in 1949 te Amsterdam de soevereiniteitsoverdracht tussen Nederland en Indonesië werd ondertekend.

De Nederlandse regering stuurde na de Tweede Wereldoorlog troepen naar de kolonie Nederlands-Indië.

Onder de soldaten waren er maar liefst 68 uit Udenhout en Biezenmortel. Vier soldaten van toen, Jan van den Bersselaar, Adri van de Pas, Piet Naalden en Peter van Oene vertrouwden hun herinneringen uit die tijd toe aan het papier. Het schrijversteam ondersteunde voor wat betreft de tekstverwerking, fotoselectie en lay-out. Het werd een druk bezochte middag en daarmee kregen deze destijds uitgezonden soldaten toch nog een beetje

De tentoonstelling over Nederlands Indië

eerherstel, want bij terugkomst destijds hier in Nederland was daarvan niet of nauwelijks sprake.

Na afloop van de presentatie was er nog een fraaie tentoonstelling te bezichtigen van voorwerpen die de soldaten uit die periode als souvenir mee naar huis namen en daarvoor was grote belangstelling.

En het schrijversteam zit niet stil want de voorbereidingen voor “Unentse Sprokkels 7“, en boeken over de 100-jarige Vincentiusvereniging en de plaatselijke politieke partij Algemeen Belang zijn in volle gang. Maar daarover meer in ons volgende jaarbericht.

Werkgroepen

Werkgroep toponymie

Het gaat de werkgroep vooral om het verzamelen, in kaart brengen en het uitzoeken van de herkomst van oude namen van wegen, akkers, topografische aanduidingen

Boerderij op Scheurenhoef in Biezenmortel

enz. uit het Udenhoutse- en Biezenmortelse verleden. Er is inmiddels al veel informatie verzameld, maar de verwerking daarvan moet de komende tijd nog plaats vinden.

Werkgroep Genealogie

Er wordt gewerkt aan het verzamelen van genealogische gegevens van verschillende Udenhoutse families waarover in 2012 een boek zal verschijnen.

Werkgroep Open Monumentendag

De Open Monumentendag had dit jaar als thema : „Op de kaart gezet“. De openstelling van ons heemcentrum trok veel belangstelling en er was vooral interesse voor de tentoonstelling van foto's van een twintigtal karakteristieke Udenhoutse woningen. Een foto van een oorspronkelijk oud pand was daarbij gesitueerd naast een foto van het huidige pand (alle foto's op A-4 formaat). Daardoor kwamen de markante verschillen sprekend naar voren. De Open Monumentendag blijkt elk jaar overigens aan de verwachtingen te voldoen.

Werkgroep organisatie dodenherdenking

Dit jaar viel de herdenking samen met het feit dat Udenhout en Biezenmortel precies 65 jaar geleden waren bevrijd en dat was reden daar dit jaar extra aandacht aan te geven. De organisatie van de herdenking lag formeel in handen van het Oranjecomité Tilburg.

Over de werkgroepen Archeologie, Restauratie historische graven en Oude gebouwen waren in 2009 geen bijzonderheden te melden.

Pand Schoorstraat 2

Tot op heden is er nog geen duidelijkheid over de toekomstige bestemming van het pand. Wellicht hebt u destijds uit de pers vernomen dat er met betrekking tot de huisvesting bij ASVZ (Huize Vincentius) veranderingen op stapel staan. In de onderhandelingen die daarover tussen partijen plaatsvinden zal zeker ook het pand Schoorstraat 2 betrokken worden. In afwachting van de resultaten daarvan wachten wij nadere berichtgeving af. Zoals bekend is het onze wens dat wij ons heemcentrum op de huidige locatie kunnen handhaven en wij hopen dan ook op een voor ons positief resultaat.

Collectie

Door allerlei andere activiteiten komt onze collectie zelf in dit jaarbericht wellicht wat te weinig in beeld. Maar dat is zeker niet de bedoeling. Het tentoongestelde heeft nog steeds ons aller aandacht. Waar nodig vinden steeds aanpassingen of herschikkingen plaats en wordt door enkele vrijwilligers op de dinsdagmorgen en het damesteam op de dinsdagmiddag alles in perfecte staat gehouden. Ook het interieur van de ruimten die bij ons in gebruik zijn wordt keurig onderhouden.

Er is nog werk genoeg, gezien de vele documenten, geschriften, foto's, bidprentjes e.d. die nog in de "wachtkamer" liggen en nog gerubriceerd en ingeboekt moeten worden om uiteindelijk een definitieve plaats te krijgen.

Automatisering speelt daarbij een belangrijke rol, want we willen voorkomen dat we wel weten dat we veel voorwerpen e.d. in huis hebben maar deze niet snel kunnen vinden. Hier ligt derhalve nog een hele klus voor

de vrijwilligers die de automatisering onder hun hoede hebben. Snel zoeken met een simpel zoekwoord of nummer is al wel mogelijk, maar kan misschien in de toekomst dan nog beter toegang geven tot diverse vragen die we zelf hebben of die ons van buiten bereiken. Het bestaan van onze collectie heeft o.a. tot doel dat deze zowel fysiek als via Internet toegankelijk zou moeten zijn voor mensen of organisaties die daar in geïnteresseerd zijn. Dat sluit ook prima aan bij onze doelstelling. In het verslagjaar hebben weer diverse groepen ons heemcentrum bezocht.

Als proef hebben we in de maanden juni, juli en augustus op elke eerste woensdag van de maand ons heemcentrum opengesteld. We meenden dat naast de inwoners van Udenhout en Biezenmortel er wellicht belangstelling zou zijn van passanten. Immers in deze maanden komen veel recreanten naar onze mooie omgeving. Hoewel het bezoekersaantal niet zo groot was overwegen we toch de openstelling in deze maanden in 2010 te herhalen.

Tot slot

Iedereen die als vrijwilliger bij Heemcentrum 't Schoor actief is wordt bewogen goede dingen te doen voor anderen. Als dat gebeurt in een sfeer van samendoen, samenwerken, geeft dat niet alleen aan je zelf maar ook aan je omgeving voldoening.

Een volle zaal bij de presentatie van het boek “Over Unentse soldaten overzee”

De waarden daarvan zijn niet of moeilijk te meten en tellen niet altijd. We kunnen ons niet genoeg realiseren dat onze stichting in dat licht gezien grote waarde heeft en een bijzondere plaats inneemt in onze dorpsgemeenschappen. In de afgelopen periode heb ik daaraan een steentje kunnen en mogen bijdragen en dat samen met andere bestuursleden en vrijwilligers. Aan hen en allen die ons werk van 't Schoor in welke zin dan ook steunden mijn dank. Ik wens onze stichting voor de toekomst het allerbeste en ben er van overtuigd dat ze de inwoners van Udenhout en Biezenmortel zal blijven voorzien van wetenswaardigheden en kennis over het verleden, want alles wordt op den duur waardevoller.

Harry Goos

Nog verkrijgbare publicaties

- Over een sterk staaltje € 15 (porto € 3,50)
- Over heerom en tante zuster € 15 (porto € 3,50)
- Unentse Sprokkels 3 € 10 (porto € 3,50)
- Unentse Sprokkels 5 € 10 (porto € 3,50)
- Unentse Sprokkels 6 € 10 (porto € 3,50)
- Kadastrale atlas Udenhout 1832 € 20 (porto € 6,20)
- Over de School € 5 (portokosten € 3,50)
- Over de Unentse kerk € 15 (portokosten € 3,50)
- 75 jaar S.S.S. € 10 (portokosten € 3,50)
- Scouting St-Lambertus Udenhout 1947-1997
50 jaar jeugd in beweging € 10 (porto € 3,50)
- 40 jaar Voetbalclub Biezenmortel € 4,50 (porto 2,20)
- 75 jaar bouwen in Udenhout € 2,30 (porto € 0,88)
- kalender “Dorpsleven Udenhout-Biezenmortel” 2010
€ 4,50 voorgaande jaren € 2,50 (porto € 1,76)
- Reproductie van een oude schoolkaart van Udenhout
en Biezenmortel rond 1925 € 1 (porto € 1,32)

De nog verkrijgbare publicaties kunt u bestellen via het secretariaat Heemcentrum 't Schoor:

Lia Clement-Verhoeven, Achthoevenstraat 48, 5071 AS
Udenhout telefoon 013-5111166, e-mail:

heemcentrumudenhout@gmail.com